

31885 szám. -

Méltóságos Gróf és Főispán Úr!

Úz eszredéves országos kiállítás, melynek célja nemcsak jelenlegi kultúránkat, de a honfoglalás óta lerajlott történelmi múltunknak egy lehetően teljes képet adni, csak akkor lesz állami életünkhöz méltó alakban képviselve, ha mai kultúránk virága, a képzőművészetek méltó alakban lesznek képviselve.

De éppen a képzőművészetek egyes ágai azok, a melyek leginkább szemléltethetők tenni képesek az elmúlt nagy idők fényes történelmi jeleneteit, a melyek megtestesíteni hivatnak ama közmondást, mely szerint: "Történelmükben élnek a nemzettek."

Országunk, mint nyugati államoknak, de mint a kereszténységnek is a kelet elleni védőbástyája, történelmi emlékekben oly gazdag. - Az idegen népekkel folytatott nagy háborúk s nemzeti fönmállásának érdekesebb folytatott harcok lépten-nyomon vérrel ártatták földjét - nincs vármegye az országban, mely történelmi nevezetességi helyet felmutatni ne tudna.

Elyeneknek, vagy az azokhoz lejáródott történelmileg nevezetesebb emlékek megőrzésére volna méltó tárgya az eszredéves kiállítás alkalmából lehetőleg a maga teljességében és eddig nem látott fényesebb képviselt képzőművészetünknek és fogna megelégniteni, áprafoglalni, népszerűvé és mindenki

Méltóságos Gróf Beldi Ákos úrnak, Kolozsváros kir. város főispánjának.

előtt megérthetővé tenni történelmi múltunkat, melynek a viszontagságos múltból fennmaradt aránylag csekély szá-
mú ingó műemlékeit a kiállítás történelmi osztálya van
hivatva egybegyűjteni, és a melyeknek elnemo mondható
környezetét, és korukban lejátszódott eseményeket szerep-
elő egyéniségeikkel együtt képzőművészetünk van hivatva
régmúlt időkbeli életéről alakban szemünk elé varázsolni.

A felelős kormány vípraállítására óta, gondosan ápolt
képzőművészetünk minden ágában, tehát a festészetben és
annak is annak egyes változáiban epügy, mint a szobra-
szatban is annyi tettes művészt neveltünk, hogy a fent-
várt feladatok tömegesebb kivitele ma már egyáltalán
nemo tartozik a lehetlenségek sorába, sőt mondhatnánk,
képzőművészeti esredőves kiállításunk csak akkor fog e-
gész teljességekben szerepelhetni, ha arra termelt művészeink
egy megfelelő feladat által burdítva, teljes erejüket a min-
dennapi megélhetés gondjaitól mentve, művészetüknek ven-
telhetik. - Művészetünkön azonban elérkezett innár a nagy idő is,
a midőn művészetünk pártfogásának mindinkább közér-
sületi kell válnia, a midőn művészi tárgyak nemcsak a
központ, hanem az ország fővárosa, és annak középületei,
hanem a vidék központja, és ezek utján az ország minden
lakosának otthona számára kell hogy lassankint nélkülöz-
hetlenné kellet képerjenek.

A kormány a maga részéről megteendő kötelességét is
már eleve gondoskodott arról, hogy egy nagyobb öfny álljon
rendelkezésre hazai művészeink kiváló műtermékeinek az
esredőves ország kiállítására leendő megvásárlására. A mű-
vészek általánosítása és népszerűsítése azonban, a mi ma
már minden kultur-államo életfeltétele, csak úgy érhető el,
ha a központenne törekvését a vidék is hathatosán támo-
gatja.

Bizalommal fordulak ennek folytán Meltósá-
gáhozama kéressel, meltósassék a vezetés alatt álló vár-
megye és illetőleg város köztörvényhatóságát a legköse-

lebbi községülésen felhívni, nem volna-e hajlandó a területén lejátszott történelmi nevezetességi eseményeket és még fennálló történelmi helyeit, épületeit vagy azok romjait feltárni, esetleg szobornálékon megörökíteni.

A képtárgyának megjelölését a községülésre vélem-bizandónak, mely kétségtelenül leghelyesebben fogja megválasztani ama történelmi eseményt, és illetőleg azok sorozatát, a melykkel községüléteit majdani felékesíteni óhajtja. Hisz történelmi múltunk eseményekben oly gazdag, hogy minden köztörvényhatóság bőven talál saját területén lejátszott oly eseményekre, a melyeknek megörökítésére honfiumi büszkeséggel utalhat.

A hunnok és avarok, a honfoglalás egyes mozzanatait, királyaink és nagyjaink udvarai, kereszties háborúk, a tatárjárás, a Hunyadyak kora, a török hódoltság ideje és a reformáció korszaka, az erdélyi fejedelmek kora, a Rákocsy kor, a szabadság harcunk századok idejére lefolyt kisebb nagyobb epizódok, mindezekre bőséges anyagot szolgáltatnak.

Az minnyben a köztörvényhatóság hajlandó ilyenmü megrendelést tenni, esélyes volna, hogy a képt. v. szobornü tárgyán kívül annak méreteit, a reáfordítható, de mindenestre tekintélyesebb öpnek nagyságát, a megrendeléssel egyidejüleg közölni sziveskedjék.

Uzár, három évi részletben lenne leröhato is pedig olyképpen, hogy az első részlet a szüväzlat elkészültekor, a második részlet a midön a képt. felig kész, a harmadik pedig akkor lenne füzetendö, a midön a teljes köpt. képt. az ország kiállításra átadatik, illetöleg a törvényhatóság megbízottja által a művészöl szüen alkalomböl átvetetik; megjegysem itt, hogy a kiállításra kerülö képek minden körosodás ellen teljes értékükben lesznek biztosítva.

Az Meltóságod becses válaszáat ez ügyben hosszán kösere intésmi, részemöl a megrendelést az erre kivéülendö szakértö bizottságnak fogndm köadni, a mely a művészt, ha csak az illetö törvényhatóság egy művész iránt, a ki ilyen munkára képes és alkalmas - külön kivánsága nincs, esetleg pályázatot utján kö fogja jelölni, egyuttal a megrendelt mü tárgya

íránt a műveknek részletes utasításokat adandó, a mű szín-
vázlatát és annak folytatolagos haladását ellenőrzi, a kész
képek átvehetősége iránt szakvéleményt ad, a részletfizetések
folyósításai iránt a fentemlített időpontokban javaslatot
tesz.

Nem kétkelme, ezen felszólalásone, ha nem is valamenny-
nyi, de mindenesetre oly számú törengyhatóság körében fog
eredményes viszhangra találni, hogy erredéves ország. kiállítá-
sunkon képrőművészetünk, nemzeti közművelődésünkhez
méltóan leere képviselre.

Ezen reménybeno és az idő előrehaladottságára való
tekintettel beszer választát f év szeptember havában kérem.)

Fogadja Méltóságod kiváló tiszteletene oszinte nyil-
vadását.

Budapest, 1894. évi augusztus hó 7. éj.

Bötsi Lóránt

mondja a mi a részletek, hogy
Elvileg helyes a fel-
hívásunk elzet kérem.
alispont nyilásra, hogy
a tárgyre is faderetre
néve a decemberi köm-
nyulere el tisztelet
szegye.

177/94 May

1894 X/31